

MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN FRÝDEK-MÍSTEK II

Zápis

Akce: jednání pracovní skupiny Mateřinka
Termín konání: pondělí 20. května 2019, od 9:00 hod.
Místo konání: Mateřská škola Beruška, Frýdek-Místek, Nad Lipinou 2318
Přítomni: viz prezenční listina

PROGRAM

1. Informace o projektu
2. Aktivita spolupráce
3. Ostatní

ÚVOD

Jednání pracovní skupiny (dále jen „PS“) zahájila Zdeňka Platošová, která přivítala přítomné členy a představila program jednání. Z jednání PS byl s vědomím přítomných pořízen audiozáznam pro potřeby zápisu a fotodokumentace pro potřeby dokladování. Zápisem byl pověřen David W. Novák, jeho ověřením Martin Kocur.

INFORMACE O PROJEKTU

Zdeňka Platošová krátce informovala přítomné o aktivitách, které na projektu proběhly od posledních jednání PS: o proběhnuvším dotazníkovém šetření a jeho aktuálním vyhodnocování, průběžně připravovaných a realizovaných aktivitách spolupráce a posezení nad šálkem kávy na téma kariérového poradenství.

Krátce se diskutovalo o aktivitě spolupráce Voda & písek: o formální stránce zápůjčky, testování modelového kusu pořízených vaniček a vytvoření souboru příkladů dobré praxe. Zdeňka Platošová dále seznámila přítomné

s proběhnuvším workshopem s rodiči, který se uskutečnil 6. března 2019 v Mateřské škole Frýdek-Místek, Anenská 656. O závěrech tohoto workshopu (zápis z něj je přílohou tohoto zápisu) se rovněž krátce diskutovalo. Zopakovala nabídku na realizaci dalších workshopů a zdůraznila, že nosným tématem těchto workshopů sice musí být kvalita společného vzdělávání, ale současně lze s rodiči řešit i další potřebná témata. Dále se diskutovalo o aktivitách spojených s kariérovým poradenstvím v mateřských školách.

AKTIVITY SPOLUPRÁCE

Zdeňka Platošová připomněla podmínky podpory aktivit spolupráce pro případnou aktualizaci ročního akčního plánu 2019 a přípravu ročního akčního plánu 2020. Každá PS má pro potřeby „svých“ aktivit spolupráce alokováno 150 000 Kč za podmínky, že z ní (z každé) vzejde jedna polytechnická a jedna jiná mimoškolní aktivita spolupráce pro děti. Sběrem námětů na mimoškolní aktivity a další aktivity spolupráce byl na minulém jednání PS pověřen její vedoucí, Martin Kocur.

Zdeňka Platošová uvedla, že tímto jednáním se uzavírá možnost aktualizace ročního akčního plánu 2019 a příprava ročního akčního plánu 2020. Buď se PS na místě rozhodne o přípravě konkrétních mimoškolních aktivit spolupráce a v druhém sledu ostatních aktivit spolupráce, nebo bude v těchto ročních akčních plánech bez aktivit (kromě již běžících).

Martin Kocur informoval přítomné, že v mezidobí od posledního jednání PS neobdržel žádné náměty. Z jednání metodického klubu mateřských škol, které předcházelo jednání PS, však vzešel (zatím nekonkretizovaný) námět na práci s dětmi ve školních dílnách. Zdeňka Platošová k tomu uvedla, že by bylo nutné tuto aktivitu doplnit o nastavbu tak, aby byl splněn požadavek na inovativnost a spolupráci mezi zapojenými organizacemi.

Další aktivity pro inspiraci:

- Setkání se složkami integrovaného záchranného systému: Zdeňka Platošová k tomuto námětu uvedla, že síťování s jinými organizacemi než školami aktivitám spolupráce může jen prospět. Dotaz: Bylo by za spolupráci považováno setkání dětí a pedagogů z více škol na jednom místě? Odpověď: Ano. Dotaz: Musí být mimoškolní aktivita realizována mimo provozní dobu školy? Odpověď: Bohužel ano. Dotaz: Je možné hradit z prostředků projektu dopravu? Odpověď: V omezeném rozsahu ano. S ohledem na blízkost se limit na dopravu, bude případně výše výdajů na dopravu krácena PS Zázemí, případně přímo řídicím výborem.
- Mapování a úklid studánek: Aktivitu by bylo možné realizovat o víkendu s rodiči, otázkou však je, jak motivovat rodiče k účasti.
- Mapování povolání babiček a dědečků: Výstupem aktivity by mohl být společný sborníček povolání.
- Den Země spojený s úklidem obce.
- Pěvecká vystoupení spojená s nácvikem jedné písně v zapojených školách. Zapojit by bylo možné i rodiče s hudebními nástroji.
- Obec nebo škola dětskýma očima: Podobné aktivity jsou v mateřských a základních školách realizovány v souvislosti s přípravou obecních strategických plánů. Děti prostřednictvím výtvarných a psaných (v případě starších žáků) prací vyjadřují svůj názor na současnou situaci a vizi rozvoje své obce. Analogicky by šlo s dětmi pracovat na téma jejich školy. Výstupem by mohl být společný sborníček nebo kalendář. Otázkou je, jak takovou aktivitu realizovat mimo provozní dobu školy.
- Výtvarná a literární soutěž: K jejímu částečnému zajištění v uvedeném případě vedl sponzor Biocelu. V jeho prostorách proběhla vernisáž dětských prací. Na závěr aktivity děti navštívily Velké Losiny.
- Výtvarná soutěž na téma Prašivá: Dětské práce by bylo možné vystavit na chatě Prašivá. Společnou aktivitou by mohl být výšlap dětí s rodiči a učitelkami spojený s plněním různých úkolů cestou. Zdeňka Platošová uvedla, že z prostředků MAPu by šlo kromě jiného hradit výdaje na ceny pro děti, garanta aktivity i organizační výdaje spojené s jednotlivými stanovišti po trase.
- Výsadba stromků: V uvedeném případě se aktivita setkala s velkým zájmem prarodičů.

Diskutována byla rovněž možnost cvičení, resp. tance pro děti. K tomuto Zdeňka Platošová uvedla, že z prostředků projektu nelze, bohužel, hradit výdaje spojené s pohybovými (sportovními) aktivitami.

Společně se zápisem bude rozeslán formulář podkladů pro aktivitu spolupráce. Sběrem námětů je i nadále pověřen vedoucí PS, Martin Kocur. Obsahovou náplň námětů lze konzultovat se Zdeňkou Platošovou.

Další jednání PS se uskuteční 16. září 2019 od 9:00 v Mateřské škole Beruška, Frýdek-Místek, Nad Lipinou 2318.

ZÁVĚR

Zdeňka Platošová poděkovala přítomným za účast a ukončila jednání PS.

Zapsal: David W. Novák

Ověřil: Martin Kocur

PŘÍLOHY

Prezenční listina z jednání pracovní skupiny Mateřinka

Zápis a další podklady z workshopu s rodiči, konaného 6. března 2019

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

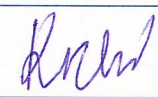
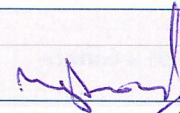
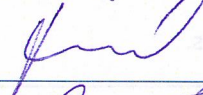
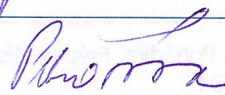
MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN FRÝDEK-MÍSTEK II

Prezenční listina

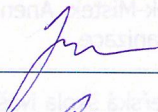
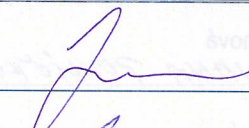
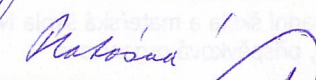
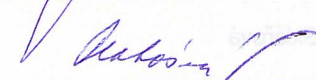
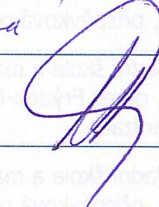
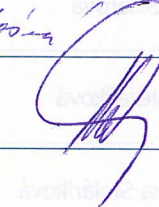
Akce: jednání pracovní skupiny Mateřinka
Termín konání: pondělí 20. května 2019, od 9:00 hod.
Místo konání: Mateřská škola Beruška, Frýdek-Místek, Nad Lipinou 2318

Jméno a příjmení	Organizace a funkce	Prezence (podpis)	Souhlas ¹ (podpis)
Lenka Bury	MAS Pobeskydí, z. s.		Viz samostatný dokument
Soňa Bystroňová	Mateřská škola Pohádka, Frýdek-Místek, Třanovského 404		Viz samostatný dokument

¹ Souhlas se zpracováním osobních údajů.

Jméno a příjmení	Organizace a funkce	Prezence (podpis)	Souhlas ¹ (podpis)
Bohdana Jurášková	Mateřská škola Sněženka, Frýdek-Místek, Josefa Lady 1790		Viz samostatný dokument
Martin Kocur	Mateřská škola Beruška, Frýdek-Místek, Nad Lipinou 2318		Viz samostatný dokument
Věra Kochová	Základní škola a Mateřská škola Bruzovice		Viz samostatný dokument
Kamila Kostková	Mateřská škola Brušperk, Sportovní 520, příspěvková organizace		Viz samostatný dokument
Jana Krátká	Základní škola a Mateřská škola Bruzovice		Viz samostatný dokument
Petr Martiňák	Obec Horní Tošanovice		Viz samostatný dokument
Vladimíra Nytrová	Mateřská škola Pražmo, příspěvková organizace, okres Frýdek-Místek		Viz samostatný dokument
Antonie Ondřeková	Základní škola a Mateřská škola Řepiště, příspěvková organizace		Viz samostatný dokument
Jarmila Petrošová	Mateřská škola Paskov, příspěvková organizace		Viz samostatný dokument
Petra Petrušková	Lumpíkov z. ú.		Viz samostatný dokument

Jméno a příjmení	Organizace a funkce	Prezence (podpis)	Souhlas ¹ (podpis)
Hana Polachová <i>HANA POLACHOVÁ</i>	Mateřská škola Frýdek-Místek, Anenská 656, příspěvková organizace	<i>Polachová</i>	Viz samostatný dokument
Jana Sklářová	Základní škola a mateřská škola Nošovice, příspěvková organizace		Viz samostatný dokument
Eva Slezáčková	Základní škola a mateřská škola Dobruška, okres Frýdek-Místek, příspěvková organizace	<i>Slezáčková</i>	Viz samostatný dokument
Monika Stoláriková	Základní škola a mateřská škola Třanovice, příspěvková organizace		Viz samostatný dokument
Miroslava Šmíráková	Mateřská škola Fryčovice 451, příspěvková organizace	<i>Šmíráková</i>	Viz samostatný dokument
Pavčina Šponarová	Základní škola a mateřská škola Morávka, příspěvková organizace	<i>Šponarová</i>	Viz samostatný dokument
Pavla Tvrdoňová	Mateřská škola Pohoda Sviadnov		Viz samostatný dokument
<i>JARKA ČERNÝHOVÁ</i>	<i>MŠ MATEŘSKÁ, FM</i>	<i>Černý</i>	
<i>IVA HLADKOVÁ</i>	<i>ZŠ a MŠ DOBRUŠKA</i>	<i>Hladková</i>	
<i>Barbora ŽIHOVÁ</i>	<i>MŠ J. Hyálová</i>	<i>Žihová</i>	<i>Žihová</i>

Jméno a příjmení	Organizace a funkce	Prezence (podpis)	Souhlas ¹ (podpis)
Bohdana Jurešová	MŠ Směrná zřít. řídící		
LEŇKA PLATOŠOVÁ	MAS POBESKY, z.s.		
David W. Novák	MAS Pobesky		

MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN FRÝDEK-MÍSTEK II

Zápis

Akce: Workshop s rodiči
Termín konání: středa 6. března 2019, od 15:30 hod.
Místo konání: Mateřská škola Frýdek-Místek, J. Trnky 63
Přítomni: viz prezenční listina

PROGRAM

1. Úvodní slovo (Jana Pouličková – zástupkyně ředitelky mateřské školy Anenská, Frýdek-Místek)
2. Výklad k problematice (Hana Poliaková – Pedagogicko-psychologická poradna)
3. Diskuse k tématu

ÚVODNÍ SLOVO

Jana Pouličková z mateřské školy Anenská, Frýdek-Místek přivítala všechny přítomné a představila cíl workshopu: informovat, co je to školní zralost u předškolních dětí a jaký je postup v případě, že rodič uvažuje o odkladu školní docházky.

VÝKLAD K PROBLEMATICE

Po úvodním slovu Jany Pouličkové vystoupila Hana Poliaková, pracovnice Pedagogicko psychologické poradny (dále jen „PPP“), pracoviště Ostrava. Představila pojmy jako je školní zralost, nezralost a doporučila literaturu a pracovní sešity, které mohou rodiče využít v rámci předškolní přípravy dovedností svého dítěte. Informovala, že vyšetření zralosti v PPP probíhá většinou od měsíce března a zápisy do základních škol od měsíce dubna. Odklad školní docházky iniciuje zpravidla rodič, na základě zprávy z PPP a od pediatra. PPP pracuje s poruchami

chování a učení. Školní pedagogické centrum řeší už děti, které mají nějaký zdravotní či psychický handicap. Také pro vyšetření u klinického psychologa je potřeba razítka, doporučení z PPP.

Žádosti do PPP se posílají od konce ledna. Školská zařízení zpravidla vyžadují zprávu z PPP již u zápisu dítěte k povinné školní docházce. Ze zákona však nemusí být. Lhůta pro doložení zprávy je do konce srpna. PPP se snaží zpracovat žádosti do konce měsíce května. PPP vítá zprávu, podnět i z mateřské školy. Je třeba zmínit, že školka může navrhnout odklad, potažmo vyšetření na PPP. Rodič může však vyšetření odmítnout a zapsat dítě k povinné školní docházce. V případě, že je dítě nezralé pro školní docházku, zažívá neúspěch a ten může dítě doprovázet až do vyšších tříd. Stává se, že po prvním pololetí první třídy se vrací do školky, zejména v případě sociálně slabých rodin.

Každému doporučení dítěte k vyšetření u PPP ze strany mateřské školy by měla být tedy věnována dostatečná pozornost.

Vyšetření dítěte provádí psycholog, bez rodiče. Sleduje se:

- úchop tužky (trojúhelníkové tužky) – dobré neustále hlídat, trénovat psaní (vlnky) ve stoje na pevném podkladu
- kresba postavy (obsahová stránka, synchronizace, geometrické tvary, navazování jednotlivých prvků)
- všeobecný přehled (věk, datum narození, bydliště, barvy (základní i doplňkové), prostorová orientace, společenská konvence, matematické dovednosti: počítání do pěti, sluchové rozlišování: první a poslední písmeno slova, zrkadlové tvary, úroveň verbálního projevu, vady řeči, vyjadřovací schopnosti, lateralita (střídání rukou) + dominance oka
- a další podle potřeb a průběžných výsledků vyšetření

Během celého vyšetření se pozoruje pracovní morálka, jestli vydrží sedět, poslouchat nebo zda utíká za rodičem.

O odkladu školní docházky rozhoduje ředitel školy na základě zprávy PPP, pediatra.

DISKUSE K TÉMATU

Proběhla diskuse k tématu, v níž zaznělo následující:

- Kde má být vyšetřeno dítě s poruchou zraku? Doporučena poradna v Opavě, která se vadám zraku věnuje.
- Poruchy ADHD: ADHD se diagnostikuje na základě řádného vyšetření. Ostatní poruchy „pozornosti“ či živějšího projevu dítěte jsou většinou jen následky nedůsledné výchovy.
- Výše pokuty za dodatečný odklad povinné školní docházky. V případě, že si rodiče vzpomenou, že by dítě mělo nastoupit do první třídy např. po půl roce, zaplatí finanční pokutu ve výši 2 000 Kč. O dodatečném odkladu povinné školní docházky rozhoduje opět pouze ředitel školy.
- PPP Ostrava má na svých webových stránkách desatero pro rodiče. Rodiče zde mohou najít inspiraci.
- Účastníkům workshopu byly předány pracovní materiály k samostudiu (co je vhodné u předškoláka rozvíjet, tipy na vhodnou literaturu či pracovní sešity, na vhodné cvičení a hry, které rozvíjí dovednosti předškoláka).

Zapsala: Zdeňka Platošová

Ověřila: Lenka Izsóová

PŘÍLOHY

Prezenční listina

Pracovní materiály k samostudiu pro rodiče

Pracovní listy pro předškoláky

- Bednářová, J.: Předčíselné představy
Borová, B.: Šimonovy pracovní listy 4. Rozvoj myšlení a řeči
Harnišová, M.: V září budu prvňáčkem
Charvátová – Kopcová, V.: Šimonovy pracovní listy 6. Logopedická cvičení 1
M, P, B, V, F, C, S, Z, Č, Š, Ž
Charvátová – Kopcová, V.: Šimonovy pracovní listy 7 Logopedická cvičení 2 :
J, H, CH, K, Ď, Ť, Ň, D, T, N, L, R, Ř /
Kárová, V.: Šimonovy pracovní listy 8. Rozvoj logického myšlení
Kuběnová, O.: Moje krůčky k počítání
Krumphanzlová, V.: Zábavná cvičení, hlavolamy a bludiště
Michalová, Z.: Rozvoj početních představ. 2
Mlčochová, M.: Šimonovy pracovní listy 1. Celkový rozvoj
Mlčochová, M.: Šimonovy pracovní listy 2. Obrázky, Geometrické tvary
Mlčochová, M.: Šimonovy pracovní listy 9. Grafomotorika a kreslení
Mlčochová, M.: Šimonovy pracovní listy 3. Uvolňovací cviky
Nováček, M.: Rozvíjení poznání předškoláka
Pilařová, M.: Šimonovy pracovní listy 5. Grafomotorická cvičení
Pokorná, V.: Šimonovy pracovní listy 9. Grafomotorika a kreslení
Pokorná, V.: Přemýšlej, vybírej, rozlišuj, srovnávej, sestavuj
Pokorná, V.: Porovnej, dokresli, spojuj, rozlišuj, skládej
Schneider, L.: Učíme se s obrázky
Tatourová, M.: Velký rádce předškoláka

1. Máme předškoláka

Školní zralost a odklad školní docházky

Fyzická, tělesná zralost a zároveň i **zdravotní stav** posuzuje většinou dětský lékař. Dítě by mělo odpovídat růstem i fyzickým dispozicemi nárokům na věk šesti let.
Psychická zralost v sobě zahrnuje několik faktorů. Jedním z nich je rozumová vyspělost. Dále by dítě mělo být schopné alespoň částečně ovládat impulzivní jednání a chování, soustředit se na samostatnou práci, podřídit se autoritě a většině.
Sociální zralost – dítě má být schopné trávit delší čas mimo okruh rodiny, má snést oddálení vyplnění svých přání, případně unést i neúspěch. Má zvládat základy sebeobsluhy.

Hry a cvičení vhodná pro předškoláky

Hra dítěti zprostředkovává poznávání světa, skutečnosti, učí je spolupráci, podřizování pravidlům, respektování ostatních dětí i dospělých, přináší nejen radost z úspěchu, ale učí je i prohrávat, nést neúspěch.
Do režimu dne by měl být pravidelně zařazován čas na společnou hru (rodiče – dítě), stačí denně 15 – 30 minut. Hry a cvičení předkládáme dítěti nenásilně. Při hraní volíme zpočátku méně náročné formy, pak přecházíme ke složitějšímu, které dále střídáme s méně náročnými – důvodem je předcházení únavě a soustředěnosti dítěte.

1. Cvičení a hry podněcující rozvoj smyslového vnímání

a) Cvičení a hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání, prostorové a pravolevé orientace

- **Vyhledávání určitých předmětů v místnosti** - podle barvy, tvaru, materiálu, velikosti atp. Např. "Řekni, co je v místnosti ze dřeva, z látky ..., co je zelené, červené"
- **Vyhledávání a rozlišování předmětů podle velikosti**, barvy, případně tvaru: do krabice od bot nasypeme knoflíky - dítě rozdělí na velké a malé, nejmenší nebo největší, třídí do skupinek podle barvy, případně tvaru. Lze i u stavebnic - třídíme geometrické tvary, opět i podle barvy, podle různého materiálu - dřevěné, plastové.
- **Skládání stavebnic a mozaiek** - z kostek dřevěných skládaček, obrázkových kostek nebo korálkových či "hřebíkových" mozaiek (zatloukání většinou plastových hřebíků do otvorů). Dítě zpočátku necháváme tvořit

vlastní vzory a kombinace, pak jej necháme pracovat podle předem připraveného vzoru, posléze i podle ústního "diktátu" (Např. "Červenou kostku dej vpravo nahoru, pod ni zelenou.").

- **Skládání obrázků ze záplek nebo špejlí.** Skládáme jednoduché obrázky (domeček, vláček ...). Můžeme opět postupovat podle vzoru, podle diktátu a samostatně, nebo předem připravit obrázky, ve kterých bude jedna zápleka chybět a dítě bude mít za úkol ji doplnit.
- **Skládání rozstříhaných obrázků.** Můžeme použít známé obrázky, pohlednice nebo obrázky dítětem vytvořené. Ty rozstříháme zpočátku na menší počet kousků (2 - 3), posléze na větší počet (6), dítě z nich skládá obrázek, vhodné jsou také puzzle.
- **Vyhledávání dvojic stejných obrázků.** Použijeme různé druhy hry "Pexeso, Černý Petr". Začínáme s vyhledáváním 3-6 dvojic, postupně přidáváme..
- **Hledání rozdílů na dvou zdánlivě stejných obrázcích** - napřed jednodušších, pak složitějších. Vyhledávání, co se na obrázcích změnilo? Co chybí? Co je navíc?
- **Rozlišování zrcadlových tvarů.** Předkládáme dvojice buď dvou stejných obrázků nebo lišících se zrcadlově, dítě přeškrtnává odlišné.
- **Rozlišování, co nepatří do řady a je zrcadlově obrácené.** Např. v řadě domečků s komínem napravo odlišit domeček s komínem nalevo.
- **Hledání cesty bludištěm** - buď klasickým bludištěm nebo typem se "zamotanými" čarami, např. "Kdo chytá rybu?" "Kdo kde bydlí?"
- **Nedokreslené obrázky.** Dítě říká, co na obrázcích chybí, případně je dokreslí.
- **Cvičení prostorové a pravolevé orientace** - cvičíme pojmy: nahore - dole - uprostřed vpředu - vzadu - uprostřed vpravo - vlevo. Zpočátku opět na předmětech, pak obrázcích, posléze na vlastním těle a těle druhé osoby
- **"Kdo dřív uvidí...?"** Tuto hru hrajeme nejčastěji na procházce, ve městě i v přírodě. Soutěžíme, kdo dřív uvidí nákladní auto, paní v červeném kabátě, listnatý nebo
- **"Křimova hra "** Cvičí opět pozornost, paměť i postřeh. Na stůl položíme několik předmětů. Ukážeme je dětem. Pak předměty zakryjeme a jeden z nich tajně odebereme, po odkrytí dítě hádá, která věc zmizela.

b) Cvičení a hry zaměřené na rozvoj sluchového vnímání

- **Rytmická cvičení.** Předvádíme rytmus, který dítě napodobí - ťukáním tužkou, klepáním prsty, tleskáním, ..hrou na Orfovy nástroje nebo s použitím nádobí. Mezi rytmičká cvičení řadíme také tleskání nebo dupání k říkankám a písničkám.
- **Cvičení vyhledávání, lokalizace zvuku.** Hledáme schovaný předmět, který vydává nějaký zvuk (nejlépe zvonící nebo jen tikající budík)
- **Cvičení rozeznávání hlásek na začátku slova** ("Co slyšíš na začátku slova kočka?"), poté hledáme i další slova, která začínají stejnou hláskou (p - pes, postel, pírk).
- **Cvičení rozeznávání hlásek na konci slova.** Po zvládnutí můžeme hrát i slovní fotbal na poslední hlásku: pes - slon - nos - sova - auto.
- **Cvičení rozlišování hlásek ve dvojicích podobných slov** ("Co mají na začátku slova les - ges, ves - nes, dnes - nes ...?"), případně jestli a čímse liší dvojice slov (lom - lem, les - los, nos - nes atp.). Můžeme si vymýšlet i "nesmyslná" slova (lech - loch, nic - nyc atp)
- **Cvičení lokalizace hlásky.** ("Co slyšíš uprostřed ve slově nos, les, pes, krk? Co na začátku? Co na konci?") Můžeme i zkoušet rozložení těchto jednoduchých slov na hlásky: p-e-s. Toto cvičení je ale již pro některé děti dost náročné.
- **Cvičení rozeznávání slabik.** Předkládáme dětem hračky nebo obrázky a ptáme se: "Co začíná na me": medvídek "... na ko": kočka.
- **Hry zaměřené na rozvoj sluchového vnímání "**

Hlásky -s- nás probudí" - dětem, které leží jako když spí, předřikáváme různá slova. Uslyší-li slovo, ve kterém je hlásky -s- (hlásky obměňujeme), "probudí se" a vyskočí.

"Děti, kdo tu je" - při této hře předřikáváme říkanku: "Děti, kdo tuje, kdo se od D jmenuje?". Děti mají ukázat na hráče, jehož jméno začíná na toto písmeno.

- **"Na mimozemšťany"** - tato hra cvičí schopnost zvukové analýzy a syntézy slova. Děti jsou "mimozemšťané" a dorozumívají se mezi sebou tak, že slova

slabikují, případně i hláskují (Po - dej - mi - ru -ku ! P-o-d-e-j-m-i-r-u-k-u!). Jestliže oslovený hráč rozumí, musí pokyn vykonat.

2. Cvičení a hry zaměřené na rozvoj paměti a pozornosti

- **Rovnění hraček podle velikosti.** Dítěti předložíme 3 - 5 - 10 hraček, které srovná do řady podle velikosti. Pak hračky zakryjeme a dítě se snaží vyjmenovat všechny hračky, jak šly po sobě.
- **Čtení z knihy.** Čteme dítěti z knížky nebo vyprávíme příběh. Vždy, když dítě uslyší předem smluvené slovo (např. jméno Honza v pohádce o Honzovi), zvedne ruku.
- **Opakování slov a krátkých vět.** Zpočátku předkládáme dítěti obrázky zvířat nebo věcí (3 - 5 - 8), ukazujeme je po řadě, dítě je jmenuje. Pak se je snaží jmenovat, jak šly po řadě i bez ukázání obrázků. Posléze zvířata nebo věci jen jmenujeme a dítě je po nás opakuje. Při opakování vět tvoříme věty z 5 a více slov.
- **Vyřizování vzkazů.** Necháváme dítě vyřizovat jednoduché vzkazy jednotlivým členům rodiny.
- **"Kdo si přeseď!"** Děti sedí v kruhu, hráči uprostřed zavážeme oči a 2 děti si vymění místo

3. Cvičení a hry zaměřené na rozvoj myšlení a řeči

- **Rozeznávání, co je správné, a co ne.** Dítěti předříkáváme pravdivé i nepravdivé krátké věty a ono se snaží určit, co je správné a co špatně. "Pomeranč je sladší než citron."; "Auto jede rychleji než kolo."; "Kočka je menší než myš."
- **Řešení situací.** Dítěti předkládáme různé situace, zpočátku na obrázcích, pak slovně a ptáme se ho, jak by se zachovalo v určité situaci nebo co by se stalo, kdyby ("Co by se stalo, kdybychom nezalévali květiny?"; "Co uděláš, když rozbiješ hrníček?" atp.).
- **Cvičení analogií.** Předříkáváme dítěti slova, ke kterým ono vytváří vhodnou dvojici, podle toho, co je napadne (např. les - houby, řeka - voda atp.).
- **Hry se slovy.** Vymýšlení vět nebo i říkanek, kde všechna slova začínají stejnou hláskou (máma má mísu).
- **Vymýšlení slov do rýmu** (len - sen, kos - los atp.).
- **Tvoření vět z předem stanovených slov** (máma - jít - nakupovat = máma jde nakupovat; Eva - mít - panenka = Eva má panenku).
- **Dovyprávění příběhu** - povídáme dítěti jednoduchý krátký příběh, který nedokončíme, dítě má za úkol jej dokončit.
- **"Myslím si slovo"** Vedoucí hry nebo vybrané dítě řekne: "Myslím si slovo, které začíná na písmeno K". Úkolem dětí je hádat, které slovo to je. Mohou se ale ptát pouze tak, že vedoucí odpoví buď "ano" nebo "ne". Kdo uhodne slovo, vyhrává a je nyní vedoucím hry. (Např. "Je to zvíře?" "Chováme ho doma?" Chytá myši)
- **"Vyženeť vetřelce"** Zvolíme si 4 - 5 slov, která mají nějakou vlastnost společnou a přidáme slovo, které k nim nepatří - "vetřelce". Hráči musí "vetřelce" poznat a vyřadit (pes, kočka, sova, kámen, žirafa, ovce).
- **"Na Marťana"** "Marťan" přistane na naší planetě a všemu se diví - co je květina, míč, dům atp. Úkolem dětí je "Marťanovi" věc co nejlépe popsat, aby pochopil, k čemu je (vzhled, vlastnosti atd.).

Cvičení a hry zaměřené na rozvoj matematických představ

Při nábívu rozvoje matematických představ začínáme srovnáváním velikosti (cvičíme pojmy malý : velký, menší - větší, dlouhý - krátký, nejdelší - nejkratší, široký - úzký..), dále množství (pojmy více - méně - stejně), pokračujeme vyjmenováváním číselné řady do deseti a také orientací v této řadě (první, ... poslední). Cvičení provádíme vždy manipulací s předměty (hračky, prvky stavebnic), později i na obrázcích. Vhodné je spojit cvičené matematické pojmy s pojmy prostorovými (nahore - dole - uprostřed, vpravo - vlevo, nad - pod).

- **Předložíme dítěti prvky ze stavebnice** (vhodná je dřevěná s různě dlouhými, širokými a velkými barevnými tvary). Dítě je řadí podle velikosti, délky, šířky, barvy, tvaru.

- **Z 10 kostek tvoříme ubíráním nebo přidáváním dvě hromádky.** Dítě určuje, kde je méně, kde více kostek.
- **Dítěti předkládáme několik (5 - 10) jednoduchých obrázků.** Dítě má za úkol nakreslit podle předlohy stejný počet.
- **Předložíme dítěti 3 listy papíru, najeden z nich položíme 4 knoflíky.** Dítě má za úkol na první papír položit méně knoflíků (1 - 3), na druhý více (5).
- Pro cvičení matematických představ dále **používáme dětských her** jako je **domino** s tečkami, "Člověče nezlob se", "Ber - dej" nebo speciální "Pexeso".

Cvičení a hry zaměřené na rozvoj řeči

Trpí-li dítě některou z poruch řeči, je nutné mu zajistit kvalitní logopedickou péči a nácvik s ním pravidelně provádět.

- **Dětské říkanky spojené s rytmiizací.** Vytleskávání (ťukání, dupání) rytmu.
- **Artikulační cvičení** - jazykolamy: Jelen se neše po lese, Pan Kaplan v kapli plakal, Klára králova hrála na klavír, Otoč tu tyč, Šidíš mě ty nebo nešidíš.

Cvičení zaměřená na rozvoj slovní zásoby:

- **"Řekni to jinak"** "Malý dům je ..." nebo jinak "Domeček je ..."
- **"Na co to je ?"** "Předkládáme dětem předměty, obrázky nebo předřikáváme názvy věcí a ony odpovídají, k čemu slouží (koš, klíč, kladivo, kohoutek, oko ...).
- **"Dokonči příběh"** "Necháváme dítě dovyprávět krátký příběh, dokončit načatou větu.

4. Cvičení a hry zaměřené na rozvoj motoriky

Rozvoj tzv. **hrubé a jemné motoriky** (pohybů) je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zvládnutí psaní. Pro předškoláka jsou proto vhodné speciální cvičení a dbání na **správné držení psací potřeby**, dále pak výběrem vhodných potřeb pro kreslení a psaní a i výběrem vhodné polohy pro psaní. Kontrolujeme, zda dítě drží tužku volně mezi palcem a ukazovákem a podkládají prostředníčkem (prostředníček je "postýlka", na které tužka leží). Tužka má být uchopena 2 - 3 cm nad jejím hrotem. Dohlédíme též na správný sklon psacího náčiní. Zpočátku jsou vhodné silnější tužky nebo pastelky, tzv. značkovací fixy, voskové pastelky a kulaté křídly. Pro podpoření správného úchopu můžeme použít zvláštní plastové násadky na tužku nebo tužky s trojúhelníkovým průřezem.

Nácvik začínáme na velké plochy (balící papír, tabule), postupně je zmenšujeme až k formátu A4 - A5. Začínáme vstoje, přecházíme k sedu s oporou i bez opory ruky o stůl, pokračujeme do kleku i lehu na podlaze. Před každým kresebným cvičením uvolníme ruku buď nějakou motorickou hrou nebo vlastním procvičením ruky a prstů (kroužením, kmitáním), případně i uvolněním ruky a prstů ve vlažné vodě v umyvadle. Kresebné cviky provádíme napřed rukou "na zkoušku" ve vzduchu, obtížnější pak provádíme překreslováním přes fólii.

Cvičení zaměřená na rozvoj jemné motoriky: modelování, vytrhávání z papíru, vystřihování, sestavování řetězu z kancelářských spinek, zapínání knoflíků, zipů, patentek, háčků, zavazování tkaniček, oblékání se, oblékání panenek, navlékání korálků.

Vlastní kresebná cvičení:

Začínáme na velké plochu, formát postupně zmenšujeme, napřed zkoušíme volné čmárání po ploše (míč se kutálí), pak již řízené: motání klubiček, kruhy jako točící se kola, vlnovka jako vlnky na vodě, tečky jako zobání kuřátek nebo zasněžená chaloupka,

spojení bodů čarami: různým směrem - hromada prken, stejným směrem - plot, hřeben zleva doprava - žebřík, jízda autem, **dolní oblouk** - zleva doprava, houpačka se houpe, tašky na střeše, **horní oblouk** - zleva doprava: duha, hromádka od krtek, hory, **kruhy:** sněhulák, let motýla okolo kytičky stonožka, **smýčky:** pletení svetrů, kouř, **osmičky:** let motýla, **šikmé čáry:** prší, **ovál:** velikonocní vejce, trojúhelníky: pyramidy, vybarvování.

Použitá literatura: Žáčková, H., Jucoviřová, D.: Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole

Co je vhodné u předškoláka rozvíjet

- poskytujeme příležitosti k zážitkům – co dítě dělá a prožívá, to dokáže lépe vyjádřit
- příležitost k vyprávění zážitků - nenutíme je k vyprávění, ale podporujeme, motivujeme, nasloucháme dítěti a ono naslouchá nám (když jeden mluví, druhý mlčí), oslovovat jménem, dívat se do očí, dáváme příležitost k otázkám
- umožňujeme kontakt dítěte se starými lidmi, malými dětmi, s přírodou, zvířaty
- společné chvíle nad knížkou – pohádky, říkánky, obrázky
- společné chvíle nad obrázky, hračkami, předměty (vztahy, děj, provázení při vyprávění)
- učíme dítě orientovat se ve dnech, ročních obdobích – jejich charakteristika
- omezíme jednostranné zájmy, rušivé vlivy (TV, PC), možnost k všestrannému rozvoji
- zpívání, tleskání do rytmu, tancování (příležitost k rytmizaci, melodii slova..)
- hrajeme s dítětem společenské, stolní hry
- zařadíme cvičení pro předškoláky (knihkupectví, např. www.kaminet.cz, www.dvscentrum.org)
- rozvíjíme jemnou motoriku, grafomotoriku – správné sezení u stolu – sedí rovně, nohy na zemi, tužka směřuje k rameni (u praváků k pravému); zaměříme se na dominantní ruku, trénujeme držení tužky, případně s násadkou, trojhranné tužky, zařadíme uvolňovací cviky, kreslení na větší plochu, na tabuli, vestoje, můžeme proložit říkadly, zpěvem, stříháme, skládáme, tvoříme mozaiky, modelujeme – plastelína, modurit, keramika, vyšíváme, navlékáme korálky... – tvořivé činnosti
- procvičujeme pravolevou orientaci, orientaci v prostoru – na sobě, na protilehlé osobě, v knize, pojmy vpředu, vzadu, nahoře, dole, blíže, dál, vedle, za...
- dále rozvíjíme zrakové vnímání – bludiště, rozstříhaný obrázek (pohlednice), puzzle, hledání shod a rozdílů, dokreslování obrázků, třídění podle velikosti, tvaru, barev, zkoušíme zrakovou paměť (např. jaké obrázky dítě vidělo na stránce v knize)
- dále rozvíjíme sluchové vnímání – naslouchání, sluchové rozlišování podobných slov, vnímání reprodukce rytmu, sluchovou paměť (napodobení rytmu ťukáním, pískáním, melodie, písničky), slovní hry (učíme jej říct první písmeno či slabiku ve slově a poslední písmeno ve slově – nepotřebuje znát podobu písmene, rozložit a složit krátké slovo, hrajeme slovní fotbal, zkoušíme s ním vymyslet co nejvíce slov začínající na nějaké písmeno, říct, co vidí ve svém okolí na nějaké písmeno..)
- matematické představy – učíme jmenovat číselnou řadu (za pomoci prstů i bez nich), procvičujeme dovednost odpočítávat předměty, pochopení ubývání a přibývání předmětů, pojem množství názorně, rozpoznat a pojmenovat základní geometrické tvary, hrajeme hry s hrací kostkou (Člověče, nezlob se apod.), učíme chápání pojmů např. přinesl, koupil, doplnil, dovezl – tj. znaménko plus
- procvičujeme řeč, výslovnost – v příp. obtíží zahájíme logopedickou péči (v tomto případě spíše vyčkáme s výukou cizího jazyka až na školu), vedení dítě k obohacování slovní zásoby a zmíníme opakovaně za den nově naučené slovo, vyslovujeme srozumitelně a důkladně, správně intonujeme, učíme se říkadla, vyslovovat obtížnější slova
- pomáháme usměrňovat psychomotorické tempo – zklidňujeme dítě při zbrklosti x povzbuzujeme, ale netlačíme do rychlosti
- rozvíjíme motorické dovednosti – skákání, hry s míčem, chození po provázku, skákání přes švihadlo, kolo, koloběžka, tancování, plavání..
- podporujeme postupné osamostatňování, společenské chování, chodíme na návštěvy a stýkáme se s lidmi, dětmi z okolí, učíme dítě orientaci v nejbližším okolí, samostatnosti v oblékání, jídle, dále upevňujeme hygienické návyky, vedeme dítě k pozdravu,

www.predskolaci.cz

- poděkování, omluvě (nenutíme, ale jdeme dítěti příkladem), vedeme, aby si dítě zažilo i půjčování věcí druhým, aby dovedlo oddalovat potřeby
- důležitá je vstřícná, ale důsledná a jednotná výchova, oba rodiče mají stejné požadavky a případné postihy/odměny, pochvaly (jsou vzájemně domluveni), vedeme ke splnění požadavků (sdělujeme důsledně, nevedeme k tomu, aby se musel dítěti říkat pravidelně několikrát), zadáváme drobné pravidelné domácí povinnosti a za ně dítě chválíme
- snažíme se o pravidelný denní režim, odpoledne po školce můžeme zařadit „hru na školu“ (pomáhá si navyknout na domácí přípravu do školy)

Doporučení k výchovnému působení

podpora, povzbuzování, vedení k vytvoření sebejistoty a dobrého sebevědomí a vědomí vlastní hodnoty

- snažíme se o atmosféru dobrých vztahů v rodině
- vnitřní sebehodnocení a sebejistotu dítěte utváříme především pozitivním citovým přijetím dítěte, poskytujeme dítěti pevnou citovou oporu, pocit jistoty, stability v rodině - dítě načerpá do sebe
- přistupujeme k dítěti bez obav a úzkostí, bez hrubosti a agrese - dítě se „učí“ úzkostnosti, hrubosti od svého rodičovského vzoru, znejišťuje jej to
- nenecháme se ovládnout pocity viny - neselhávám jako rodič, proč se mi výchovně nedaří, když mám snahu apod.
- dáváme dítěti otevřeně najevo, že ho jednoznačně pozitivně citově přijímáme bez podmínek, tak aby to ono samo cítilo, prožívalo, bylo si tím jisté; aby dítě vědělo, že ho máme rádi, i když nemusíme splnit každé přání; aby mohlo cítit, že ono samo je důležitější, než jeho výsledky a výkony; aby vědělo, že na své pocity má právo, aby se mohlo navztekát a mělo příležitost se usmířit; aby mělo na vybranou; aby mohlo pocítit přirozené důsledky svého chování
- dítě přepjatě nelitujeme, neutvrzujeme ho v sebepojetí „chudáčka, smolaře, slabého...“, nehovoříme o nedostacích dítěte před dítětem
- poskytujeme dostatek společného času, volnočasové aktivity, společenské hry
- nenutíme dítě příliš do soutěživých her
- nenutíme příliš k delší odloučenosti od rodičů
- je-li třeba, trestáme - zákazy, avšak za čin samotný, nepoužíváme přímé osobní negativní hodnocení - pocity viny opět vedou k úzkostem, efektivní jsou zákazy krátkodobé, netrestáme nikdy odnímáním lásky (ani dočasným)
- oceňujeme, chválíme co nejčastěji
- zapojíme dítě do drobných pravidelných domácích činností, které dítě je schopno zvládnout, dáváme zažít pocit úspěšnosti, hledáme, za co lze pochválit
- v nových situacích/činnostech dostatečně podporujeme, v již známých situacích/zvládnutých činnostech vedeme k postupnému osamostatňování
- umožníme dítěti při práci prožívat pocit sounáležitosti, potřebnosti, užitečnosti - to vede ke zvýšení sebevědomí a sebejistoty
- vedeme postupně k uvolňování závislosti na rodičích, přesouvání zodpovědnosti na dítě
- dbáme na režim dne, režim povinností - odpočinku - spánku, pravidelné jídlo a pití
- v kolektivu pomáháme při zařazování dítěte do kolektivu (hodnocení dítěte dospělým/učitelem má pro přijetí dítěte ostatními dětmi v kolektivu značný význam), ve výkonové situaci omezíme vliv časového stresu na výkon dítěte, uvolníme napětí ve zkouškových situacích